PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok IV | Warszawa, środa 26 czerwca 1929 r. | Nr. 144

SPRAWY POLSKIE.

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W POLSCE.

Daily Herald 21.VI na podstawie depeszy „Exchange" zamieszcza notatkę, w której pisze, że w łódzkim przemyśle tekstylnym zredukowano tydzień roboczy do 28 godzin, co wywołało protesty robotników. W Pabjanicach wzniesiono barykady na ulicach, gdzie doszło do starć z policją. Czterech policjantów i sześciu robotników odniosło rany.

Volks-Echo 21.VI podaje wiadomości o zajściach w kilku ośrodkach fabrycznych w Polsce p. t. „Walki barykadowe w Polsce".

Pisząc o pobycie Löbego w Warszawie, dziennik podkreśla, że Socjaldemokracja robi wszelkie wysiłki, aby pokonać komunizm i poprzeć zbrojenia imperjalistów przeciwko Sowietom.

Germania 21.VI w koresp. z Warszawy p. n. „Walka o kościół prawosławny w Polsce" zaznacza, że rząd polski, dążący do uzyskania wpływów przez ten kościół na ludność białoruską i ukraińską ma trudne zadanie do rozwiązania. Ruch narodowy tej ludności kieruje się bowiem przeciwko kościołowi prawosławnemu, a głównie przeciwko wyższemu duchowieństwu prawosławnemu, pośrednio zatem także przeciwko rządowi polskiemu, który to duchowieństwo popiera. Rząd jednak widzi, że podobne tarcia i walki między ludnością białoruską i ukraińską, a hierarchją prawosławną nie mogą być tolerowane. Biskup Zotos, wysłannik patrjarchy konstantynopolskiego, bawiący w Warszawie na zaproszenie rządu polskiego, podobno ma misję wpłynięcia na metropolitę Djonizego, aby łagodził powstałe zadrażnienie. W kołach piłsudczyków odzywają się głosy za poparciem żądań ludności białoruskiej i ukraińskiej i wytępienie przez to rusyfikacyjnych dążeń duchowieństwa prawosławnego.

ZAGADNIENIA OGÓLNE.

SPRAWA ODSZKODOWAŃ I DŁUGÓW. SPRAWA EWAKUACJI NADRENJI.

Journal des Débats 23.VI. Guavain pisze, iż sprawa całkowitej likwidacji zobowiązań wojennych z dnia na dzień wywołuje nowe trudności. Uchwała gabinetu berlińskiego z 15 b. m. co do przyjęcia planu Young'a pod warunkiem ewakuowania zagłębia Saary oraz Nadrenji nie powinna być poruszana na zapowiedzianej konferencji międzynarodowej, która za podstawę obrad powinna przyjąć 3 punkty rezolucji, przyjętej we wrześniu na sesji Rady Ligi w Genewie. Pertraktacje w sprawie zagł. Saary mogłyby być podjęte później, przed terminem ewakuacji, oznaczonym na rok 1935, co byłoby nawet z pewną korzyścią dla obu stron. Nie można się jednak zgodzić na to, aby zwrot zagłębia Saary był uważany za konsekwencję przyjęcia planu Young'a. Należałoby natychmiast wyraźnie postawić tę sprawę. Niemcy powinny zgóry wiedzieć, że zwrot terytorjum zagłębia Saary musi być uzależniony od otrzymania przez Francję należnej rekompensaty, wzamian za utracenie gwarancyj, wypływających z traktatu Wersalskiego. Min. Stresemann wie o tem doskonale i nie powinien wysuwać kwestji zagł. Saary przy okazji dyskusji nad planem Dawes'a. W dodatku plan Young'a polepsza znacznie sytuację Nie-

miec. Jeśli jednak Niemcy mają go uważać za nowy akt ich uzależnienia, to można wszak jeszcze powrócić do planu Dawes'a. „Niech jednak Niemcy nie żądają od Francji wygórowanej zapłaty, gdyż Francja jej nie udzieli".

L'Echo de Paris 23.VI. Pertinax pisze w związku z przyszłą konferencją międzynarodową w sprawie planu Young'a, iż ustosunkowanie się Niemiec i Francji w tej sprawie jest zasadniczo różne. Niemcy zdecydują się na przyjęcie planu Young'a pod warunkiem natychmiastowej ewakuacji Nadrenji i zagłębia Saary. Natomiast, zdaniem rządu francuskiego zastąpienie planu Dawes'a planem Young'a jest dla Niemiec prawdziwem a nieoczekiwanem dobrodziejstwem. Francja chce mieć wolną rękę co do terminu ewakuacji Nadrenji, która nastąpić może dopiero wówczas, gdy nie będzie żadnej wątpliwości co do komercjalizacji nieuwarunkowanej części długu niemieckiego oraz gdy utworzona zostanie komisja konstatacyjno-pojednawcza. Autor spodziewa się na tem tle ciężkiej walki, gdyż Niemcy będą zapewne miały poparcie socjalistycznego rządu angielskiego. Pocieszającem jest jedynie to, że obecny rząd angielski naraził sobie już tyle narodów, przywiązanych do obecnego stanu rzeczy, iż Francja będzie mogła wytrwać na swem stanowisku, o ile oczywiście przygotuje się dobrze do walki, która ją oczekuje. Tymczasem jednak Francja weszła na złą drogę; bowiem ratyfikację układów Mellon — Berenger i Caillaux — Churchill, parlament uzależnił od wyników konferencji międzynarodowej w sprawie planu Young'a. Uzależnienie to jest — zdaniem autora — niecelowe, gdyż ze względu na bliskość terminu (1 września) ratyfikacji układu Mellon— Berenger powstanie szkodliwy wręcz pośpiech w traktowaniu istotnego dla Francji planu Younga.

Deutsche Allg. Ztg. 25.VI w art. wst. zapytuje, komu tak gwałtownie śpieszy się ze zwołaniem Konferencji politycznej w sprawie planu Younga. Jeżeli chodzi o Niemcy, to przyjęcie tego planu przez parlament nie przedstawia się źle i jasnem już jest, iż będą za nim partje rządowe, a zwalczać go będą partje opozycyjne. Przyśpieszanie zatem tej sprawy jest w zasadzie obojętne. Natomiast ogromnie nagli do pośpiechu prasa francuska.

Dziennik ostrzega, aby Niemcy nie dały się wciągnąć w rokowania, do których przygotowana jest tylko Francja. Przedewszystkiem zaś należy przygotować się starannie do obrad na Konferencji ze względu na to, aby na Niemcy (oprócz planu Younga) nie nałożono jeszcze jakich nowych ciężarów politycznych.

SPRAWA OCHRONY MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Viitorul 21.VI stwierdza, że Włochy, chętnie podniecające dążenia Węgier do rewizji granic, poraz pierwszy doznały próby zakwestjonowania własnych mniejszości narodowych niemieckich i słowiańskich przez Mac Donalda, chociaż w formie nieurzędowej. Jednocześnie odpowiada autor na zdanie Mac Donalda, jakoby w Siedmiogrodzie połowa ludności była obcą; ludność Siedmiogrodu nawet według statystyki austro-węgierskiej była w przeważającej części rumuńska.

Il Giornale d'Italia 19.VI w art. wst. przyjmuje do wiadomości oświadczenie, że artykuł Mac Donalda w Sunday Times był napisany przed wyborami, ale zwraca uwagę, że Anglja ma nietylko mniejszości, ale większości narodowe, nad któremi panuje, podczas gdy Włochy mają małą ilość mniejszości i tylko na pograniczu. Ponadto poruszanie sprawy mniejszości narodowych grozi wojną, której chce wszak uniknąć pokojowo usposobiony Mac Donald. Dotyka bowiem państw, które posiadają całe miljony obywateli należących do mniejszości, a od tych właśnie państw trzebaby zacząć rewizję.

La Tribuna 19.VI w art. wst. wyraża się z ironją o artykule Mac Donalda, że z większą słusznością możnaby w myśl zasad socjalistycznych zakwestjonować rządy angielskie nad 400 miljonami różnych ras, narodów, języków i religij na całym świecie, ale ogranicza się do stwierdzenia, że mniejszość angielska na Malcie uciska większość włoską o łacińskiej kulturze i katolickiej religji.

Svenska Dagbladet 21.VI w art. wst. wyprowadza z obecnej polemiki w sprawie artykułu Mac Donalda w Sunday Times wniosek, że w dyplomacji powojennej brak szczerości, skoro poruszenie w tak demokratyczny sposób tej sprawy wywołało wrzawę w całej Europie.

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH.

Der Abend 22.VI, omawiając deklaracje ogólnego Związku ewangelickich Stowarzyszeń Robotniczych zaznacza: „...Nędza Niemiec powstała nie z „kłamstwa o winie za wojnę", lecz z samej wojny i ponadto jeszcze z tego faktu, że ta wojna została przegrana. Było to winą wówczas panującego systemu, który pozostawił neurastenicznemu monarsze dobór dowódców, a wyłączył od wpływu na decyzje szerokie masy narodu, — że Niemcy „wpadły" w tę wojnę. Nieodłącznym zaś następstwem ówczesnych niedociągnięć i szaleńczych planów aneksjonistycznych t. zw. przywódców gospodarczych było to, że wojna została przegrana.

Dlatego lepiej byłoby milczeć o tych kompromitujących rzeczach, niż mieszać prawdę z kłamstwem".

Hamburger Volkszeitung 18.VI podaje manifest niemieckiej partji komunistycznej, wydany z powodu jej 12 zjazdu w Wedding.

Następnie dziennik podaje przebieg dyskusji w parlamencie nad budową pancernika i podkreśla, że niemiecki budżet wojskowy jest prawdziwym przykładem przesłaniania prawdy; przy więcej niż 100 pozycjach znajduje się uwaga, że sumy można przenosić. Liczni mówcy komunistyczni podkreślali dążność wszystkich partyj niemieckich, nie wyłączając socjaldemokratów, do popierania zbrojeń niemieckich, które mają służyć „do zgnębienia robotników".

SYTUACJA GOSPODARCZA WE WŁOSZECH.

Il Mattino 20.VI donosi, że min. skarbu Mosconi przedstawił bilans Włoch, z którego wynika, że na 31 maja było 492 miljonów nadwyżki, oraz że wydatki związane z układem laterańskim będą pokryte z dochodów zwyczajnych bieżącego roku budżetowego.

Zakł. Gr. Prac. Dr., S. z o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 212-40. Drukowane na prawach rękopisu.